

ชื่อวิทยานิพนธ์	ทัศนคติการบริจจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ผู้เขียน	นางสาวนุรฮายาตี สะอ๊ะ
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติอิสลามเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิต ระดับความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และเปรียบเทียบทัศนคติการบริจจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จำแนกตามลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม และระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิต เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริจจาคโลหิตเป็นสิ่งที่กระทำได้ โดยอาศัยหลักการอัญญาเราะฮะฮ์ (ความจำเป็น) เพื่อช่วยชีวิตหนึ่งให้พ้นจากการทรมานและการเสียชีวิต ต้องมีความมั่นใจว่าไม่เป็นผลอันตรายต่อผู้บริจจาคทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยการรับรองจากแพทย์ โลหิตนั้นต้องไม่ติดโรคหรือทำให้เกิดโทษต่อมนุษย์ผู้อื่น ผู้บริจจาคต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะและสติปัญญาสมบูรณ์

2. กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิตในระดับสูงมากที่สุด ร้อยละ 87.3 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.7 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ ร้อยละ 1.0

3. กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติการบริจจาคโลหิตโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X} = 3.57$ S.D. = 0.443) ผลการศึกษาทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างในระดับเห็นด้วย โดยจำแนกตามลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคม และจำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจจาคโลหิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 17-25 ปี 35-43 ปี 44-52 ปี และ 53-60 ปี มีสถานภาพ โสด สมรส และหม้าย หย่า แยกกันอยู่ เคยมีประวัติการมีโรคประจำตัวและไม่มีโรคประจำตัว มีสถานะทางสังคมเป็นทั้ง อิหม่าม คอเต็บและสัปบุรุษ จบการศึกษาระดับสามัญ และไม่จบการศึกษาระดับสามัญ ตั้งแต่ไม่ได้รับการศึกษาระดับสามัญ จนกระทั่งจบปริญญาตรี และจบการศึกษาศาสนาและไม่จบการศึกษาศาสนา ตั้งแต่ไม่ได้รับการศึกษาศาสนา จนกระทั่งจบปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนอาเนาะรู ชุมชนจะบังติกอ หมู่บ้านตันหยงลูโละ หมู่บ้านบาราโหม หมู่บ้านปะกาสะรัง หมู่บ้านรูสะมิ และหมู่บ้านบาราเฮาะ และหมู่บ้านปุยุด และ

กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ประกอบอาชีพแม่บ้าน รับจ้าง เกษตรกรรม ค้าขาย ข้าราชการ นักเรียนหรือนักศึกษา และมีรายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000 บาท 20,001-30,000 บาท และ 40,000 บาทขึ้นไป และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตในระดับสูง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติการบริจาคโลหิตในระดับไม่แน่ใจ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26-34 ปี การศึกษาศาสนาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา (ชั้น 8-10) และอาศัยอยู่ในชุมชนสระบัว หมู่บ้านบานา หมู่บ้านคลองมานิง หมู่บ้านกะมิยอ หมู่บ้านตะลุโบะ และกลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจและมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 10,001-20,000 บาท และ 30,001-40,000 บาท และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตอยู่ในระดับต่ำและปานกลาง

4. เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมกลุ่มตัวอย่าง ผลปรากฏว่ามุสลิมที่เป็นเพศชายและเพศหญิง อายุ สถานภาพ ประวัติการมีโรคประจำตัว สถานะทางสังคม จบการศึกษามัธยมศึกษา ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย และรายได้ของครอบครัวต่างกัน มีทัศนคติการบริจาคโลหิตไม่แตกต่างกัน ส่วนมุสลิมที่มีระดับการศึกษาศาสนาและชุมชนที่อยู่อาศัยต่างกัน มีทัศนคติการบริจาคโลหิตต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 และมุสลิมที่อยู่ในชุมชนที่อยู่อาศัย อาชีพ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตต่างกัน มีทัศนคติการบริจาคโลหิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 0.01 ตามลำดับ

Thesis Title	The Attitude towards Blood Donation of Muslims in Muang District, Pattani Province
Author	Miss Nurhayati Sa-i
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2014

ABSTRACT

The purposes of this study were to find out Islamic principle on blood donation and to study the level of knowledge and understanding on blood donation as well as to compare the attitudes toward blood donation of muslims in Muang District, Pattani Province. The sample consisted of 400 people varying in the demographic and socio-economic factors, and the level of knowledge and understanding on blood donation. The data were collected by using questionnaires and were analyzed by using Computer program.

The results of the study were as follows :

1. The blood donation is permitted according to al-Dorurah Principle (the necessity) so as to help a life to escape from painfulness and death. The donation didn't cause any dangers to the donors both directly and indirectly. The donated blood must be without any diseases and harmful to the receivers. And the donors must have religious maturity and normal mental health
2. About the knowledge on blood donation, 87.3 percent of the sample understood it at highest level. 11.7 percent of the sample understood it at moderate level and only 1.0 percent understood it at low level.
3. The sample had positive attitude toward blood donation ($\bar{X} = 3.57$, S.D.=0.443)

When considering the demographic and socio- economic factors as well as the level of knowledge and understanding on blood donation, it was found that the sample with both males and females, with all marital status, with or without congenital diseases, with all social status, with or without educational background at every level, living in these communities : Anoru, Chabangtiko, Tanyonglulo, Barahom, Pagaharang, Rusamilae, Baraho, Pujud, having these occupations: housewife, workers, agriculturists, merchants, government officials, students, having income a

month from 5,000 to 10,000 baht and from 20,001 to 30,000 and above 40,000 baht had knowledge and understanding on blood donation at high level .Whereas the sample with the ages between 26-34 years, having Islamic knowledge at Sanawee level (class 8-10) and living in these communities : Sabarang, Bana, Klongmaning, Kamiyo and Talubo had attitude toward blood donation at doubtful level. And the sample working in enterprise sections and having average salary of 10,001-20,000 and 30,001-40,000 baht had the knowledge and understanding on blood donation at low and moderate level.

4. When comparing the attitude of blood donation among the muslim sample, with different genders, ages, marital status, congenital diseases, social status, education background, community features and income, their attitude wasn't statistically significant at 0.01, whereas the muslim sample with different religion knowledge and communities had statically different attitude at 0.05 level. Besides, muslim sample living in different communities, having different occupations and level of knowledge and understanding on blood donation significantly had statically different attitude at 0.001 and 0.01 level respectively.

Prince of Songkhla University
Pattani Campus

موضوع الرسالة: موقف المسلمين من التبرعات بالدم في محافظة فطاني
 الطالبة: نورحياتي ساعيء
 القسم: الدراسات الإسلامية
 العام الدراسي: 1436 هـ

مستخلص البحث

يهدف هذا البحث إلى دراسة المنظور الشرعي المتعلق بالتبرع بالدم. ودراسة مستوى الفهم لماهية التبرع ، كذلك معرفة موقف المسلمين وآرائهم في التبرع بدماء المسلمين في مدينة فطاني من خلال الاستبيانات الموجهة لأربعمائة شخص حسب المستوى الديموغرافي والاقتصادي والاجتماعي ، كذلك حسب المعرفة والفهم المتعلق بالتبرع بالدم والتي تم جمع البيانات عن طريق الاستبيانات وتحليلها باستخدام نظام برنامج الكمبيوتر المستكملة.

أظهرت النتائج ما يلي:

- 1- التبرع بالدم من الأمور المباحة المُقَعَّدة بقواعد الضرورة من أجل إنقاذ حياة من العذاب والموت ، بشرط عدم وجود آثار يضر على المتبرع بصورة مباشرة أو غير مباشر بشهادة الأطباء المتخصصين ، كذلك الدم المتبرع لا يكون دما فاسدا ضارا للمريض ، ويكون المتبرع بالغاً سن البلوغ وفي كامل العقل .
- 2- الفئة المثقفة والذين لديهم دراية عالية ومستوى عال بالتبرع بالدم نسبتهم 87.3 في المائة والمستوى المتوسط نسبتهم 11.7 في المائة والمستوى المعرفي المتدنية نسبتهم 1.0 في المائة.
- 3- موقف الفئة المثقفة على التبرع بالدم في مستوى التوافق (يعني 57.3 والانحراف المعياري 443.0) وموقف الفئة المثقفة على التبرع بالدم مصنفة حسب التصنيف السكاني والاقتصادي والاجتماعي، وكذلك حسب التصنيف الجنسي الرجل والمرأة من الفئة العمرية ما بين 17-25 سنة ، 35-43 سنة ، 44-52 سنة ، 53-60 سنة . الأعزب ، المتزوج ، الأرملة ، المطلقة ، والمفصول كذلك من كانت لديه أمراض ومن لديه أمراض ، جميع أصناف المجتمع الإمام والخطيب وأعضاء مجلس المسجد كذلك المتخرجين من الدراسة الأكاديمية وغير المتخرجين كذلك من لم يتعلم قط إضافة إلى المتخرجين من البكالوريوس الشرعي وغير المتخرجين ومن لم يتعلم قط في المرحلة الجامعية. وأغلب العينات الذين أجرت معهم الاستبيانات من قرية أناق رو ، وقرية جابغ تيكا ، وقرية تنجوغلولو ، وقرية باراهوم ، قرية

فاكاهاراغ ، قرية روسمبيلي ، قرية براهاق ، قرية فوجود كذلك القاطنين في القرى والبلديات المجاورة . من مختلف المهن : ربات البيوت ، والأجير ، والزراعة ، والتجارة ، والوظيفة الحكومية ، والطلبة . كذلك من مختلف الدخل الشهري الأقل من 5,000 5,001 - 10,000 20,001-30,000 و 40,000 فوق وهؤلاء من الفئة الأكثر وعيا بما يتعلق بالتبرع بالدم ، أما الفئة الذين ليسوا على علم ووعي بموضوع التبرع بالدم من فئة الأعمال ما بين 26-34 ، ومستوى الدراسة في المرحلة الثانوية السنة (8-10) ويعيشون في قرية سآباراغ ، قرية كلوغ مانينغ ، قرية كأميا ، قرية تألوبوق ، أما الفئة العاملة في المؤسسات والمصانع متوسط الدخل 10,001 - 20,000 و 30,001-40,000 فمستواهم ما بين الدنية والمتوسطة .

4- خلال مقارنة موقف المسلمين في ما يتعلق بالتبرع بدم المسلم من الفئة المعنية أظهرت لنا أن الجنس الذكري والأنثوي حسب الأعمال والحالة الاجتماعية ومن ناحية الأمراض المزمنة كذلك المجتمع ، والمتخرج من المرحلة العلمية ، ومن ناحية السكان ومستوى الدخل الاجتماعي متفاوت ، بأن المستوى غير متفاوت تماما في وعي وفهم ماهية التبرع بالدم . أما المسلمون الذين يتفاوتون في الدراسة الشرعية والقرى المختلفة فنظرهم مختلفة تمام في فهم ماهية التبرع بالدم وهذه الإحصاءات في مستوى 0.01 و 0.05 . أما المسلم الذي يعيش في القرية وفي بيته ولديه مهن ففهمهم لماهية التبرع بالدم مختلف موقفهم تجاهها مختلف كذلك على حسب الإحصاءات في مستوى 0.001 و 0.01 حسب التوالي.